

Zázrak?

Když vidíte lézt sto malých želv!

Od mala milovala zvířátka s domečky, takže domů nosila šneky nejrůznějších velikostí a barev. A když pak Hana Svobodová dostala v první třídě za vysvědčení suchozemskou želvu, zrodila se láska na celý život! Dnes je světově uznávanou odbornicí na ochranu mořských želv.

Hanko, ty chráníš želvy přímo v Indonésii – to je země v jihovýchodní Asii, kterou tvoří 17 tisíc ostrovů. Jak se tam domlouváš?

► Indonésky. Když jsem přijela poprvé, uměla jsem jen anglicky, ale tak tam nikdo moc nemluví. Proto jsem se osm měsíců učila indonésky na univerzitě na Sumatře. Například dobré ráno se řekne *Salamat pagi*.

Kolik druhů želv v moři žije?

► Je jich sedm. Šest druhů karet a kožatka velká. Kožatka může mít až 2 metry a 800 kilogramů. Jako jediná nemá kostěný krunýř. Je to kvůli tomu, že se potápí do velkých hloubek. A kostěný krunýř by nevydržel ten tlak vody.

A co tak hluboko hledá? Že by něco k snědku?

Je to tak. Živí se medúzami. Musí jich sníst až 200 kilogramů za den, protože medúzy jsou samá voda. Bohužel si je dnes často plete s plastovými sáčky,

Na fotografii pořízené přes skleněnou přepážku je názorně vidět, jak se malé želvy líhnou. Z vajíček ukrytých hluboko v písku se želvičky po vyklubání nejprve musejí prohrabat na povrch, a teprve pak se vydat do moře.

protože jsou také průsvitné, jako medúzy. Pak jich má ale plná střeva a umírá.

Jak se správně chrání mořské želvy?

Například tak, že ochráníte jejich vejce. I tak velká želva jako kožatka klade vejce do písku na pláži. Ta vejce vybírají zloději, kteří je pak prodávají na trhu. Proto my čekáme, až želva naklade vajíčka a přenášíme je do bezpečí. Zloději jdou totiž po stopě želvy, a když jsou vejce kousek dál a stopa k nim nevede, nenajdou je a želvy se mohou v klidu vyklubnout. Taky vzděláváme indonéské děti.

Jak často „potkáš“ želvu přímo v moři?

Často. Před jedním ostrovem máme mořskou trávu a karety obrovské se tam pasou. Jsou pro tyhle podmořské louky důležité, protože trávu udržují hustší a dělají z ní školku pro malé rybičky. A tam, když šnorchluješ, můžeš za půl hodiny potkat i patnáct želv.

Bála ses někdy v moři?

Já se nebojím. Jsem biolog a chci ta zvířata vidět. Šnorchlovala jsem i se žralokem obrovským. Je to patnáctimetrové zvíře, které se živí planktonem. Ale je zajímavé, že lidé v Indonésii často neumí plavat, nejdou do hloubky, bojí se neznámého. Já tam učím děti nejen o přírodě, ale i plavat, protože když jim dáš šnorchl a ukážeš jim krásné korálové útesy, budou mít v dospělosti problém moři ubližovat.

Máš nějaký oblíbený druh želvy?

Mě je asi nejbližší kareta obrovská. Já je mám strašně ráda, zvláště ty malinkaté. Kdybych totiž měla říct, co je to zázrak, tak v Čechách je to pro mě sněženka vyrůstající ze sněhu. Ale v tropech je to, když se líhnou tyhle želvy. Vidiš tam rovný písek, nic se neděje a najednou z něj začne vylézat sto čtyřcentimetrových zvířátek. To je neskutečný!

Hana Svobodová

O život tropických plazů se zajímala už na gymnáziu. Tehdy taky vyrazila na první dobrovolnickou misi na ochranu mořských želv do Mexika. Jak ale sama říká, nedělali to tam moc dobře, tak se hned po studiu biologie na Karlově univerzitě, vypravila do Indonésie chránit tato krásná zvířata raději sama. Více o Hance, želvách i jejich ochraně na www.morskezelvy.cz